

revni družinici v slabih letinah pomaga, da ložeje prebije, in drugikrat pa iz sadja masikteri krajcar pridobi. Koliko veselje zanj! *)

Podsivoškalski.

Novice.

„Tovars“ sim ter tje rad pokuka v časnike, in če najde kaj zanimivega rad pové svojim bravcem. Tako je te dni staknil v glasoviti „Reform“ nekaj prav zanimivega. Neki učitelj iz češke dežele piše precej obsiren list na vredništvo. „No!“ bodo bravci rekli, „Šuzelkata že iz Danice dobro poznamo, — on je sicer bistra glava, pa je brezbožen, svobodnjak — in učenik, ki mu dopisuje je gotovo tudi njegove baže“. Pa poterpite nekoliko, ne mara, da ni tako hudo, in ni vse strupeno, kar piše. — „Kaj pa že no piše?“ O, kako ste nepoterpežlivi! — Spoštovani bravci so že gotovo slišali, da tisti ljudje, ki veljajo za „aufgeklärt“, na vse gerlo vpijejo: „Cerkvi se mora šola odvzeti! šola se mora znebiti težkih ukov, v ktere jih devljejo katoliški duhovni“. „Tovars“ ne vé prav za prav, koliko je takih, omikonosnih ljudi po slovenskih krajih, vendar ni dolgo tega, kar je bral, kako so se očetje dunajskega mesta moško odrezovali, da ne terpijo duhovskega vpliva po šolah in eden in za njim še eden je še celo rekel, da živi in umerje za novo postavo, in to se je tako dolgo ponavljalo, da je nekdo opomnil, da iskaje svojih pravic ni treba drugih žaliti, in da konzistorij gotovo ne bo slabega učenika nasvetoval. „Kje pa je že pismo, kje pa je učiteljevo pismo? Pismo ima v kratkem tole v sebi: učitelj pravi, da je rajši cerkven služabnik in fajmoštru podložen, kakor pa da bi mu oče župan ali kakšen drug mož iz soseske na kmetih samooblastno postavo dajal. „O ti neumni učitelj ti, da nočeš srenjski vradnik biti!“ Šaljivo se pa učitelj tistim posmehuje, ki hočejo, da bi učitelj mežnarijo popustil, ter vpraša, kako bode učitelj živel, ako ne bode mežnaril.

Poslednjič pa pravi učitelj v „Reformi“: Učitelji se prištevajo deržavnim vradnikom, kdo pa jih plačuje? Ali si ne iščejo svoje plače po hišah, in ako se pritožijo, dobí župan povelje, da naj sosescane, svoje sosede, potirja. Če se pa učitelji deržavnim vradnikom prištevajo, zakaj bi jih pa vlada ne plačevala in jim plače ne zboljšala? En milijon sim ali tje, deržava zavoljo tega ne bo na kant prišla, koliko učiteljem bi pa to pomagalo! „Tovars“ je tudi te misli, da bi se le eden učitelj ne branil boljše plače; ali možje, katerim je blagor dežele izroččen, — deželni očetje — naj bi vendar enkrat s prijaznim očesom pogledali na učitelje; plačilo obetati učiteljem na uncm svetu je prelepa reč, pa je vendar premalo človeku, ki je iz duše in telesa.

„Učitelj, ki je lakote umeril“, tako beremo od besede do besede v „Politiki“.

Ta je bil gotovo pijanec ali zanikernež. O kaj še! — Dobil je izverstne spričala v mestu Memel na Pruskem, postal je učitelj v

*) Za poučevanje v sadjoreji priporočamo lično knjižico: „Mali Sadjorejec“, ki se dobiva v g. Milicevi tiskarnici.

neki vasi. Njegovi prihodki so bili 45 pruskih tolarjev, pa nekaj zemljišča. Več let zavoljo slabe letine na zemljišči ni nič pridelal, krompir se mu je letos ves spridil. Nekaj dobrih sosedov mu je dajal v poslednji bolezni kruha in svečave. Ko je umrl niso najdlje srajce, da bi ga bili merliča oblekli; žena tudi ni mogla iz hiše, ker je imela možovo suknjo. — Na Pruskem pa so se posvetovali, kako pomagati ljudskim učiteljem.

Iz Gradca. Prišel je tu na svitlo 1. zvezek že težko pričakovane „Čitalnice, ali podučilnih listov za slovenski narod“. Izdaja jo gosp. Ivan Geršak. Vidi se, da bodo ti zvezki obsegali mnogo mnogo podučljivega in tudi za šole prav zanimivega blaga. Ako si „Čitalnica“ še sim ter tje nekoliko jezik opili, se bode gotovo kmali sploh zelo priljubila.

Iz Beljaka. Tukaj je jel izhajati nemšk časopis z imenom „Bot aus Oberkärnten“, ki ga izdajala g. Martelanec in učitelj g. Pepevnik. Zraven mnogoverstnega drugega podučnega blaga se že 1. list ozira tudi na šolsko izrejo s sestavkom o šolskih kaznih.

Iz D blizu Celja. Ljubi „Tovarski!“ Tebe prebravši vidim, da iz našega šolskega okraja ni sluha, ne duha. Namenil sem si tedaj, da ti naznamim, kako se tudi tukaj godi revnim podučiteljem. V 2. listu t. l. smo iz ptujske okolice slišali stan ondotnih podučiteljev. Pa rečem, ne samo v ptujski okolici se podučiteljem taka godi, ampak tudi pri nas. Poznam podučitelja, kateri je nevtrudljiv v pervenčnici in v nedeljski šoli, cerkveno petje po moči povzdiguje, in dobi na koncu leta za ves trud — 63 gl., in od teh denarjev si mora preskerbovati prebivališče in živež. Kdo mu bode v sedanjem času dajal živež za 63 gl.? kdo mu dal prebivališče, kje si bo svojemu stanu primerno obleko pripravil? kdo mu bo dal pomočnih knjig, pesmi, napevov in šolskih časnikov — brez denarja?

Podučiteljem so večidel pervenci v varstvo izročeni; podučitelj mora tedaj postaviti podlago za vse vednosti, — ako pa on svojemu stanu primerno živeti ne more, zgubi veselje, in po taki poti gotovo ne koristi mladini. Bog daj kmali boljše! — j —

Iz Suhlega dola. Slišal sem, da mislijo spomladi tukaj v nekem kraji zidati novo šolsko poslopje; ker pa sem že tu pa tam vidil nove šolske hiše, ki so zelo zelo slabo izdelane, ne morem drugače, da se oglasim in povem svojo misel, kakšno naj bi bilo šolsko poslopje, da bi bilo primerno napisu „šola“. — Naj bolj potrebne reči, na ktere se more gledati pri zidanju šolskega poslopja, so te le: 1) paziti se mora, da se sozida na primernem zdravem kraji, kjer nobena reč ne zadržuje in ne spriduje dobrega zraka; 2) gledati se mora, da niso šolske izbe premajhne, in da so na tanko izmerjene za število učencev, ki jih morajo sprejemati; 3) izbe morajo biti tako postavljene, da imajo učenci od leve proti desni luč, in da jih učenik lahko vse naenkrat pregleda, da se mu ne morejo skrivati za kako steno, peč, steber i. t. d.; 4) akoravno se mora pri zidanju šolskega poslopja naj bolj paziti na primerne šolske izbe, se pa vendar ne sme popolnoma pozabiti učnikovega stanovališča. Učenik mora imeti

čedno in njegovim okoliscinam primerno stanovanje, in sicer tako, da je nekoliko odločeno od šolskih izb, pa vendar tako, da vidi otroke, ki hodijo k šoli. — To so tedaj poglobitnejše reči, na ktere se mora gledati, kedar se postavlja nova šolska hiša. Bog daj, da bi te besede ne bile bob v steno! Nekdo, ki ni učitelj.

Iz Podbrezja. Raznesil je nekdo škodljivo laž, da je naš verli orglar Peter Rojc oglušil, in da ne dela orgel. To je laž, ki izvira iz hudobije. — Naš Peter še vedno prav tanko sliši in tudi dela orgle, kakor jih je do sedaj delal. Pretečeno leto je naredil nove cerkvene orgle z devetimi spremeni v Galicije na Koroško, in letos popravlja tukajšnje v domači cerkvi pri žalostni M. B. na Tabru. Pregovor pravi: „Laž ima kratke noge“. Tako je tudi tukaj. —o—

Iz Ljubljane. Gospod A. Zamejic, katehet v c. k. normalni šoli in učenik metodike v bogoslovji, je postal učenik pastirstva v bogoslovskem učilišču.

— 19. jan. smo z vso šolsko mladino spremili na pokopališče k sv. Krištofu mnogočislanskega nekdanjega gimn. prefekta, gosp. Elija Rebiča. Bog mu daj večni raj!

— 22. jan. je kupčijska zbornica imela zbor, h kateremu je povabila tudi več šolskih mož, da bi se posvetovali, kaj in kako bi se po novi postavi c. k. državnega ministerstva 5. jun. preteč. l. št. 2538 (C. U.) bolje vpravale ponavljavne ali nedeljske šole in šole za rokodelske učence, in zvolilo se je 6 izvedenih mož, ki bodo to reč dobro pretehtali in potem zboru naznanili. — Upamo, da se bode našim nedeljskim šolam odmerilo več časa, pa tudi več veljavnosti. Bog daj!

— Pri g. Giontinitu se dobiva sedaj mnogo novih cerkvenih muzikalij za petje in za orgle, iz med katerih so nekatere prav zanimive. Orglavci, pogledite jih!

— V založbi g. Giontineteta je prišla že drugič na svitlo: „Die Josefskapelle“, pesniška povest, ki jo je spisal L. Germonik. Ta povest kaže v narodnem duhu žive obraze na morji, potem iz rožne doline na Koroškem, kjer je nekdan naš M. Aha cel nabiral prve slovenske pesmi z napevi. Posvečena je ta lična povest posebno ukaželjni mladosti, pa tudi vsem drugim, ki radi berejo domače reči.

Prememba v učiteljskem stanu.

V ljubljanski škofiji. G. Marka Kovšca, šolski provizor v Zaspeh, je imenovan učitelj ravno tukaj.

Listnica. G. J. K. v Šm.: Pesmico, ki ste jo poslali za natis, je že natisnjena v poslednjem zvezku Riharjevih pesem. — G. U. T. v K.: „Tovars“ bi se vse bolje obnašal, ako bi imel dosti podpore. „Brez gnoja ni prosa“. — G. —j— v D.: Le tako naprej! Dobra volja vse premaga!

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.